

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Економічний факультет

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан економічного факультету
Анатолій ДІБРОВА
“16” травня 2024 р.

“СХВАЛЕНО”
на засіданні кафедри організації
підприємництва
та біржової діяльності
Протокол № 13 від “14” травня 2024 р.
Завідувач кафедри
Микола ІЛЬЧУК

”РОЗГЛЯНУТО ”
Гарант ОП «Підприємництво, торгівля та
біржова діяльність»
Віталій РАДЬКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
БІРЖОВА ДЯЛЬНІСТЬ НА РИНКАХ
КАПІТАЛУ ТА ОРГАНІЗОВАНИХ
ТОВАРНИХ РИНКАХ

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)
Галузь знань – 07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність – 076 «Підприємництво та торгівля»
Освітньо-наукова програма «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Розробники: доцент, к.е.н., доцент Яворська В.О.

Опис навчальної дисципліни

Біржова діяльність на ринках капіталу та організованих товарних ринках

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Галузь знань	07 Управління та адміністрування (шифр і назва)	
Спеціальність	076 Підприємництво та торгівля (шифр і назва)	
Освітня програма	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність	
Освітній ступінь	Доктор філософії	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	_____150_____	
Кількість кредитів ECTS	_____5_____	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної, вечірньої та заочної форм навчання		
	Денна, вечірня форма навчання	Заочна форма навчання
Рік підготовки	___1___	___1___
Семестр	___2___	___2___
Лекційні заняття	___30___ год.	___8___ год.
Практичні, семінарські заняття	___30___ год.	___12___ год.
Самостійна робота	___90___ год.	___130___ год.
Кількість тижневих годин для денної, вечірньої форми навчання: аудиторних	___4___ год.	

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Біржова діяльність на ринках капіталу та організованих товарних ринках» є формування у аспірантів знань умов і факторів становлення та механізмів функціонування ринку капіталу та організованих товарних ринків.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- виявлення системної сутності економічної глобалізації;
- визначення глибини впливу глобальних трансформацій на світові біржові процеси;
- ідентифікація основних параметрів глобального розвитку ринку капіталу та організованих товарних ринків;
- визначення сучасних ринкових та інституціональних методик біржової діяльності;
- аналіз особливостей формування національних і міжнародних стратегій розвитку ринку капіталу та організованих товарних ринків.

Набуття компетентностей:

-інтегральна компетентність (ІК) Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та/або професійних практик, застосовувати новітні методології наукової, педагогічної, професійної діяльності, здійснювати власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення

-загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК5. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

-фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

СК1. Здатність планувати і виконувати оригінальні дослідження на відповідному рівні, досягати наукових результатів, які можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях, впроваджені у практичну діяльність, що створюють нові знання у підприємницьких, торговельних та біржових структурах та/або дотичних до них міждисциплінарних напрямках.

СК4. Здатність усно та/або письмово презентувати, обговорювати, апробувати результати досліджень, розробок, проектів українською та іноземною мовами.

СК8. Здатність визначати сучасні тенденції на організованих товарних ринках та обґрунтовувати прогностичні рішення по їх розвитку.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН3. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні, економікоматематичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційнокомунікативні технології, прилади та обладнання.

ПРН05. Застосовувати сучасні методи та інструменти наукових досліджень та інноваційної діяльності для отримання нових знань та/або розв'язання комплексних проблем у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, а також у дотичних міждисциплінарних напрямках.

ПРН07. Аналізувати та оцінювати стан, тенденції розвитку підприємництва, торгівлі, біржової діяльності, застосовувати сучасні методології, методи та інструменти для вирішення актуальних проблем у професійній практиці.

ПРН09. Планувати і виконувати теоретичні та/або емпіричні дослідження з використанням сучасних методів й інструментів, здійснювати критичний аналіз результатів власних або сторонніх досліджень у контексті усього комплексу сучасних знань щодо проблем у сфері підприємництва, торгівлі, біржової діяльності та дотичних міждисциплінарних напрямів, з дотриманням норм академічної і професійної етики.

ПРН14. Застосовувати сучасні методи та інструменти управління організованими товарними ринками та вирішувати проблеми розвитку біржової діяльності.

2.Програма та структура навчальної дисципліни для:
 – повного терміну денної (заочної) форми здобуття вищої освіти

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна, вечірня форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	л	інд	с.р.		л	п	л	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Т.1. Вплив глобалізації на формування біржової торгівлі.	11	2	2			7	17	2	-	-	-	15
Т.2.Становлення міжнародного біржового ринку	12	2	2			8	17	2	-	-	-	15
Т.3. Організація і регулювання ринку капіталу в Україні.	16	4	4			8	12	2	-	-	-	10
Т.4. Теоретичні засади функціонування організованих товарних ринків в Україні.	11	2	2			7	12	2	-	-	-	10
Т.5. Організаційна структура біржі.	15	4	4			7	17	-	2	-	-	15
Т.6. Види учасників біржової торгівлі.	16	2	2			12	17	-	2	-	-	15
Т.7. Технології торгівлі та клірингових розрахунків.	21	4	4			13	12	-	2	-	-	10
Т.8. Методичні підходи до формування торгових стратегій біржовими ф'ючерсами та опціонами.	21	4	4			13	12	-	2	-	-	10
Т.9. Моделювання спекулятивних стратегій торгівлі.	11	2	2			7	17	-	2	-	-	15
Т.10. Хеджування цінкових ризиків. Стратегії хеджування	16	4	4			8	17	-	2	-	-	15
Усього годин	150	30	30			90	150	8	12	-	-	130

3. Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість год.
1	Вплив глобалізації на формування біржової торгівлі.	2
2	Становлення міжнародного біржового ринку	2
3	Організація і регулювання ринку капіталу в Україні.	4
4	Теоретичні засади функціонування організованих товарних ринків в Україні.	2
5	Організаційна структура біржі.	4
6	Види учасників біржової торгівлі.	2
7	Технології торгівлі та клірингових розрахунків.	4
8	Методичні підходи до формування торгових стратегій біржовими ф'ючерсами та опціонами.	4
9	Моделювання спекулятивних стратегій торгівлі.	2
10	Хеджування цінових ризиків. Стратегії хеджування.	4
	Разом	30

4. Теми самостійної роботи

№ п/п	Назва теми	Кількість год.
1	Вплив глобалізації на формування біржової торгівлі.	7
2	Становлення міжнародного біржового ринку	8
3	Організація і регулювання ринку капіталу в Україні.	8
4	Теоретичні засади функціонування організованих товарних ринків в Україні.	7
5	Організаційна структура біржі.	7
6	Види учасників біржової торгівлі.	12
7	Технології торгівлі та клірингових розрахунків.	13
8	Методичні підходи до формування торгових стратегій біржовими ф'ючерсами та опціонами.	13
9	Моделювання спекулятивних стратегій торгівлі.	7
10	Хеджування цінових ризиків. Стратегії хеджування.	8
	Разом	90

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;

- реферати;
- розрахункові роботи;
- захист практичних робіт;
- інші види.

6.Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- інші види.

7.Методи оцінювання.

- екзамен;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- реферати, есе;
- захист практичних робіт;
- презентації та виступи на наукових заходах;
- інші види.

8.Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання екзамену
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни РДИС (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи RHP (до 70 балів): $R_{ДИС} = R_{HP} + R_{AT}$.

9.Навчально-методичне забезпечення

-електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України ELearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4478>;

-конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді) - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4478>;

1. Солодкий М. О., Яворська В.О. Методичні вказівки до вивчення дисципліни «Біржова діяльність на ринках капіталу та організованих товарних ринках» для підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) ступеня за спеціальністю 076 «Підприємництво та торгівля». Київ. НУБіП України. 2023. 44 с.

2. Солодкий М.О., Ільчук М.М., Яворська В.О. Біржова торгівля на товарних ринках: навчальний посібник. Київ: Нубіп України, 2023. 642 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Закон України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» № 738-IX від 19.06.2020 із змінами № 1587-IX від 30.06.2021 № 2180-IX від 01.04.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.
2. Закон України «Про товарні біржі» в редакції Закону № 3585-IX від 22.02.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1956-12#Text>.
3. Ільчук М.М., Яворська В.О., Радько В.І. Організаційні засади здійснення біржових операцій на біржовому ринку. *Інфраструктура ринку*. 2021. №52. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2021/52_2021/6.pdf/
4. Ільчук М.М., Яворська В.О. Вступ до фаху та соціальні комунікації. Навч. посіб. Київ. В-во НУБІП. 2022. 472с.
5. Солодкий М.О., Яворська В.О. Економічна сутність аналізу біржового ринку *Інфраструктура ринку*. Київ, 2020. Випуск № 48. С. 68-73. URL: <https://doi.org/10.32843/infrastruct48-13>.
6. Солодкий М.О., Яворська В.О. Біржовий ринок в умовах глобалізації: стан та перспективи розвитку. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип. 31. URL: <http://www.market-infr.od.ua/uk/archive>.
7. Яворська В.О., Солодкий М.О. Особливості підготовки фахівців з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності/*Економіка та суспільство*. №29.2021. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-29-5>.
8. Яворська В.О. Аналіз торгівлі деривативними контрактами на міжнародних біржах. *Інфраструктура ринку*. 2022. № 68. URL: <https://doi.org/10.32782/infrastruct68-13>.
9. Яворська В.О. Аналіз ринків капіталу та організованих товарних ринків. *Інфраструктура ринку*. 2022. № 69. URL: <https://doi.org/10.32782/infrastruct69-5>.
10. Яворська В.О. Аналіз біржової торгівлі деривативами на міжнародних товарних і фондових біржах. *Інфраструктура ринку*. 2023. № 75. URL: <https://doi.org/10.32782/infrastruct69-5>.
11. Derivatives Market. URL: <https://www.sciencedirect.com/topics/economics-econometrics-and-finance/derivatives-market>.
12. Derivative Markets and Instruments. URL: <https://www.cfainstitute.org>.
13. Сайт Верхована Рада України. URL: www.rada.gov.ua.
14. Сайт Державна служба статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua
15. Сайт Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. URL: <https://www.nssmc.gov.ua>
16. Сайт Комісія з товарної ф'ючерсної торгівлі США. URL: www.cftc.gov.
17. Сайт Чиказька товарна біржа. URL: www.cme.com.
18. Сайт Українська біржа. URL: <http://www.ux.ua>
19. Сайт Українська енергетична біржа. URL: <https://www.ueex.com.ua>
20. Сайт Українська універсальна біржа. URL: <https://sale.uub.com.ua>.